

5. Петренко А. Е. Идентификация Петренко: Генеалого-биографическое исследование. – К.: Профі, 2012. – 192 с.

6. Романько В. І. Урок на тему: «Дивлюсь я на небо...». Поет-земляк Михайло Петренко // ЛітЕра: Сусп-політ., літ-худ. журнал Слов'янська. – 2012. – №3 (6). – С. 9–15.

7. Романько В. Вшанували пам'ять поета-земляка // Слово Просвіти. – 2012. – № 38 (675). – 20–26 вересня. – С. 11.

8. Романько В. Живе пам'ять про автора пісні «Дивлюсь я на небо...» // Літературна Україна. – 2012. – №37 (5466). – 27 вересня. – С. 7.

9. Тихий Олекса. Думки про рідний Донецький край // Олекса Тихий : Думки про рідний Донецький край [Текст] / Олекса Тихий / [упор. В. В. Овсієнко, М. В. Олійник, В. Ф. Півень, Є.Б. Фіалко]. – Донецьк: Донеччина, 2012. – Т. 1. – С. 36–67.

*Смокова Г. І.
(м. Вінниця)*

ТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР ЦІННІСНИХ ЗАСАД СУЧАСНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

Враховуючи головний принцип успішного транзиту деяких пострадянських країн – будівництва демократії «знизу», принциповим для вітчизняного державного управління є розкриття аксіологічних

засад функціонування інститутів влади, які формують основу громадянського суспільства, його ціннісну свідомість. Якщо влада не відповідає ціннісним засадам суспільства, вона знецінюється в очах соціуму й перетворюється на руйнівну силу, яка згодом може спровокувати появлення вибухового протестного потенціалу та відкат до авторитаризму. Як наголошує й Олекса Тихий – всі проблеми людства криються у хибному політичному вихованні, яке докорінно необхідно змінювати, наближувати влади як для громадян, так й забезпечити її формування з представників народу [1, с. 65–66].

Розробка аксіологічної тематики почалася ще в античні часи. Варто зазначити, що буття та цінності у момент зародження вчення про світ вартостей були єдині, нерозділені явища. Так, представник ідеалізму Платон вважав, що знання цінностей та їх реалізація у реальному житті – це одне й те саме [2, с. 73]. Його учень, Аристотель, навпаки, додержувався думки, що реальна поведінка і певний набір цінностей не мають прямої залежності в контексті діяльності індивіда, бо найвищими цінностями в Аристотеля були істина, мудрість та моральність [3, с. 286, 300]. Представник німецької класичної філософії І. Кант також приділяв увагу вивченню цінностей. Так, автор в своїй праці «Критика здатності судження» [4, с. 127–224] розглядає цінності як вимоги, які знаходять своє відображення у цілях, що індивід ставить перед собою. Таке сприйняття світу заклало початок особливої філософської уваги до аксіологічних засад людської діяльності.

Отже, існують різні теоретико-методологічні підходи до визначення поняття «цінність», що

обумовлені багатогранністю прояву даного феномену та які ми пропонуємо висвітлити за наступними аспектами: політична культура, менталітет та політичний режим. Визначені нами концепції та структурованість дозволяють розглянути аксіологічний аспект з різних сторін й тому доповнюють одна одну. Політична культура як частина людської культури може змінюватися під впливом мінливості системи вартостей. Вона має основні (базові) елементи та другорядні. Фундаментальні ціннісні засади дуже важко піддаються трансформаціям, коли додаткові елементи культури мінливі за певних обставин (період суспільно-економічної кризи, краху політичного режиму тощо).

Найбільше цінностям, інтересам та потребам людини відповідає демократичний режим. Саме на цьому також й наголошує Олекса Тихий, втім глобальним політичним трендом сучасності є перехід недемократичних держав до демократії, відомий як модернізація, демократичний транзит або демократизація. Більшість теорій демократичного державотворення базуються на обов'язковій передумові ціннісного єднання суспільства – демократичної консолідації, що виступає ціннісним базисом та каталізатором демократичного транзиту. Якщо звернутися до практики західних країн у становленні демократичного режиму, варто виділити базові життєві вартості, які складають основу ментальності суспільства.

Підсумовуючи наведене, можна стверджувати, що Україна в сучасних умовах трансформаційного розвитку найбільше потребує ціннісного єднання, оскільки за цивілізаційного підходу є «розірваною країною». Це пояснюється тим, що понад 400 років

Правобережна Україна існувала у складі європейських держав, вбираючи в себе державно-управлінські традиції, засновані на цінностях католицизму й протестантизму. Стільки ж часу жителі Лівобережної частини знаходилися у складі Російської імперії з її колективістським етатизмом, владоцентризмом та культом смирення. Вирішення проблеми «Сходу–Заходу» можливе лише на основі ціннісного діалогу, де замість придушення громадської думки державною адміністративною машиною встановлюється толерантний діалог з власними громадянами, а замість нав'язування пропагандистських кліше відбувається пошук компромісів. Тому, стратегічним завданням та перспективою Української держави у фокусі «діалогу цивілізацій» є перетворення на своєрідний «місток конвергенції» двох історичних цивілізацій, що підсилює науковий інтерес до творчості Олексі Тихого й необхідності наближення виховного процесу з урахуванням історичної пам'яті, її сприйняття [5, с. 123].

ЛІТЕРАТУРА

1. Олекса Тихий : Думки про рідний Донецький край. Том I / В. В. Овсієнко, В. Ф. Півень, Є. Б. Фіалко, М. В. Олійник. – Донецьк: ТОВ "Поліграфічний будинок "Донеччина", 2012. – 422 с.
2. Лосев А. Жизненный и творческий путь Платона. Вступительная статья к сочинениям Платона / А. Лосев. – М.: Мысль, 1990. т. I, – 860 с.
3. Доватур А. И. Аристотель / Доватур А. И. Соч.: в 4 т. – М.: Мысль, 1975–1983. – Т. 4. – 830 с.

4. Кант И. Критика способности суждения / И. Кант. Соч.: в 6 т. – М., 1964. Т. 2. – 564 с.

5. Леббок Дж. Радости жизни. Микрокосмос / Дж. Леббок Г. Лотце – Мн.: БелЭн, 2006. – 430 с.

6. Олекса Тихий : Думки про рідний Донецький край. Том II / В. В. Овсієнко, В. Ф. Півень, Є. Б. Фіалко, М. В. Олійник. – Донецьк: ТОВ "Поліграфічний будинок "Донеччина", 2011. – 320 с.

*Темірова Н. Р.
(м. Вінниця)*

НЕЗЛАМНИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПРО НЕЗЛАМНУ УКРАЇНУ

Донецька земля багата природою, ресурсами, а головне – людьми. Серед таких – Олекса Тихий, вчитель, правозахисник, патріот. Він гостріше за інших відчував несправедливість, через що не міг мовчати чи обмежуватися «кухонними розмовами». 1948 року Олексій Іванович, будучи дуже молодою особою, вперше заявив свою громадянську позицію, піддавши критиці кандидата в депутати, за що здобув умовне засудження. Протягом життя двічі піддавався арешту. Будучи визнаним «винятково небезпечним рецидивістом» відбував покарання в таборах особливого режиму. Незважаючи ні на нелюдські умови утримання, ні на відверті садистські знущання «служителів закону», Олекса Тихий не зламався, боровся з компартійною системою до останнього